

Nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ cơ sở ở Học viện Phòng không - Không quân hiện nay

ThS CAO VĂN TRUNG

NCS Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: caovantrungpkkq@gmail.com

ThS TRẦN XUÂN CẦN

NCS Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: cank181@gmail.com

Tóm tắt: Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao là tiền đề cho quá trình xây dựng Quân chủng Phòng không - Không quân (PK-KQ) tiến thẳng lên hiện đại. Đây là một trong ba khâu đột phá mà Nghị quyết Đảng bộ Quân chủng nhiệm kỳ 2020 - 2025 đã xác định, góp phần to lớn vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Từ khóa: giáo dục; đào tạo; nhân lực; cán bộ; nhà trường; Phòng không - Không quân.

1. Mở đầu

Quân chủng PK-KQ là một trong những đơn vị được ưu tiên tiến thẳng lên hiện đại, nhiều loại vũ khí, trang bị mới, hiện đại được đầu tư mua sắm phục vụ công tác huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu của các đơn vị, góp phần quan trọng vào nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu của Quân chủng. Thực tiễn đó đã đặt ra yêu cầu để khai thác, làm chủ được các loại vũ khí, trang bị mới, hiện đại đòi hỏi phải có đội ngũ cán bộ có phẩm chất, năng lực tương xứng. “Muốn xây dựng Quân chủng hiện đại trước hết phải xây dựng được con người hiện đại”⁽¹⁾. Vì vậy, nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ cơ sở ở Học viện PK-KQ, lực lượng chiếm đa số trong cơ cấu sĩ quan tại các đơn vị cơ sở, có tuổi đời, tuổi quân khá trẻ, trực tiếp điều khiển, sử dụng, khai thác, sử dụng vũ khí, trang bị mới, cải tiến, hiện đại có vai trò hết sức quan trọng.

Học viện PK-KQ là trung tâm đào tạo, bồi dưỡng cán bộ có trình độ đại học và sau đại học chất lượng cao, đồng thời là trung tâm nghiên cứu khoa học nghệ thuật quân sự và hợp tác đào tạo quốc tế chuyên sâu trên các lĩnh vực phòng không, không quân của Quân chủng PK-KQ, Quân đội. Trong những năm qua, quán triệt đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, các nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng, Đảng ủy Bộ Tư lệnh Quân chủng PK-KQ, chất lượng giáo dục, đào tạo của Học viện được nâng lên rõ rệt. Từ năm 2017-2020, 100% học viên đào tạo cán bộ (sau đại học và đào tạo cán bộ trung (lữ), sư đoàn trưởng) tốt nghiệp đạt khá, giỏi⁽²⁾; kết cấu chương trình đồng bộ, hệ thống, thống nhất giữa lý thuyết với thực hành, nhà trường với đơn vị, có tính chuyên sâu, đảm bảo tuân thủ các nguyên tắc, phương châm huấn luyện.

Công tác đổi mới nội dung, phương pháp đào tạo luôn được coi trọng, gắn chặt với phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực người học, góp phần trang bị đầy đủ khối lượng tri thức cơ bản của chuyên ngành, đáp ứng khá tốt chuẩn đầu ra về kiến thức, về kỹ năng chuyên môn và thái độ, trách nhiệm với nghề nghiệp. Giảng viên luôn phát huy tốt vai trò, trách nhiệm bảo đảm cho quá trình dạy, học đi vào thực chất, hiệu quả hơn trong phát triển phẩm chất, năng lực người học. Hoạt động tổng kết kinh nghiệm thực tập, diễn tập cho các đối tượng diễn ra thường xuyên, kịp thời điều chỉnh chương trình, nội dung đào tạo, huấn luyện sát thực tế đơn vị, đa dạng hóa và sáng tạo nhiều hình thức huấn luyện phù hợp với sự biến đổi của thực tiễn đơn vị, đảm bảo sự thống nhất giữa lý thuyết và thực hành, lý luận với thực tiễn, nhà trường với đơn vị.

2. Một số biện pháp nâng cao chất lượng đào tạo cán bộ cơ sở ở Học viện PK-KQ hiện nay

Một là, nâng cao chất lượng xây dựng chương trình, kế hoạch và các hoạt động phục vụ đào tạo, bồi dưỡng

Tiếp tục quán triệt sâu sắc và triển khai thực hiện nghiêm túc Nghị quyết 29 của Ban Chấp hành Trung ương (Khóa XI) “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”, Nghị quyết 86 của Đảng ủy Quân sự Trung ương (nay là Quân ủy Trung ương) về công tác giáo dục, đào tạo trong tình hình mới; Chiến lược phát triển giáo dục, đào tạo trong Quân đội giai đoạn 2011-2020; Chỉ thị 89 của Bộ Quốc phòng và Chỉ thị 90 của Thường vụ Đảng ủy Quân chủng về đào tạo và bồi dưỡng ngoại ngữ. Đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức về sự cần thiết phải tận dụng thành tựu

của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư trong đào tạo, huấn luyện; triển khai các đề án đổi mới chương trình, nội dung giáo dục, đào tạo đi vào thực chất, có tính khả thi, gắn liền với thực tiễn đào tạo, huấn luyện của người học và phải hướng tới mục tiêu nâng cao năng lực toàn diện cho cán bộ cơ sở, tập trung vào xây dựng trung tâm mô phỏng hiện đại, ứng dụng kỹ thuật tự động hóa điều khiển thiết bị, nâng cấp phòng thí nghiệm chuyên ngành, sử dụng thiết bị dạy học thông minh, phát triển mạnh tài nguyên số và môi trường giao diện thông minh tại thư viện điện tử.

Nâng cao chất lượng xây dựng kế hoạch tạo nguồn cán bộ trẻ và thu hút cán bộ cơ sở có trình độ chuyên môn, kinh nghiệm thực tiễn làm giảng viên cơ hữu để giảng dạy kiến thức chuyên ngành, truyền thụ nghệ thuật quân sự phòng không, không quân; làm tốt công tác bồi dưỡng đội ngũ giảng viên, bảo đảm đủ về số lượng, có chất lượng cao, chuyên sâu về lĩnh vực phòng không, không quân, có cơ cấu hợp lý, đảm bảo tính kế thừa, kế tiếp và phát triển trong tương lai.

Đảm bảo tốt cơ sở vật chất phục vụ nhiệm vụ giáo dục, đào tạo trên cơ sở đầu tư nâng cấp bản đồ, sa bàn, hệ thống mô phỏng “thông minh” cho dạy học, diễn tập, thực hành; triển khai hiệu quả các dự án xây dựng “Nhà trường thông minh” tiếp cận cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0; phối kết hợp và đẩy mạnh triển khai thực hiện ứng dụng công nghệ mô phỏng vũ khí, trang bị kỹ thuật thế hệ mới theo hướng chuyên sâu, vừa đào tạo, vừa nghiên cứu ứng dụng. Hiện đại hóa công tác quản lý và đào tạo thông qua đẩy mạnh ứng dụng mạng Lan, kết nối hệ thống thông tin với các thư viện và trang web trong toàn quân, xây dựng và triển khai các phần mềm quản lý chất lượng giáo dục, đào tạo và nghiên cứu khoa học, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong việc dạy và học ngoại ngữ, tin học trong hội thảo khoa học.

Cán bộ lãnh đạo, quản lý cần chú trọng giáo dục, tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho giảng viên về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, những yêu cầu của sự nghiệp đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo đặc biệt là đổi mới nội dung, phương pháp dạy học theo hướng tiếp cận năng lực người học; xây dựng Quân chủng tinh, gọn, mạnh, tiến thẳng lên hiện đại và những yêu cầu mới đối với Học viện PK-KQ về đào tạo nhân lực chất lượng cao; làm tốt công tác thống kê chất lượng giảng viên nhằm xây dựng kế hoạch tạo nguồn, bồi dưỡng, khuyến khích họ tự bồi dưỡng, tự tích lũy các tiêu chí đạt chuẩn chức danh nghề nghiệp, chức danh khoa học; đẩy mạnh phát triển nguồn giảng

viên có trình độ sau đại học, phối hợp với cơ quan chức năng tạo điều kiện cho đội ngũ giảng viên đi thực tế, tham quan, học tập và nghiên cứu thực tế ở đơn vị. Kế hoạch bồi dưỡng, tạo nguồn phải gắn với yêu cầu phát triển đội ngũ giảng viên Học viện theo hướng chuẩn hóa, thực hiện tốt hợp tác và liên kết đào tạo mở các lớp bồi dưỡng nghiệp vụ sư phạm, ngoại ngữ, tin học cho giảng viên, cán bộ quản lý giáo dục; thường xuyên cập nhật các loại vũ khí, khí tài mới, cải tiến trong biên chế đơn vị để biên soạn giáo trình, tài liệu phục vụ giảng dạy, nghiên cứu.

Hai là, đổi mới nội dung, phương pháp đào tạo, huấn luyện bám sát sự phát triển thực tiễn vũ khí, khí tài, quá trình điều chỉnh biên chế, tổ chức ở đơn vị

Quá trình đổi mới nội dung đào tạo, huấn luyện đòi hỏi giảng viên bám sát thực tiễn phát triển khoa học quân sự hiện đại, thực tiễn vũ khí, trang bị được biên chế trong Quân đội, Quân chủng và quá trình điều chỉnh tổ chức theo hướng tinh, gọn, mạnh ở các đơn vị đáp ứng phương hướng, yêu cầu tiến thẳng lên hiện đại hiện nay để làm sinh động, phong phú và giàu có vốn tri thức trong mỗi chuyên đề giảng dạy, tạo nên sự lôi cuốn, hấp dẫn không chỉ về học thuật mà còn về phương pháp truyền tải và tính thực tiễn sâu sắc. Phương pháp là ngọn đuốc soi đường, chỉ ra con đường, cách đi ngắn mà lại hiệu quả nhất, đỡ được những khâu trung gian không cần thiết, do vậy, đổi mới phương pháp đào tạo, huấn luyện để giúp người học hiểu nhanh chóng được bài giảng, từ đó nắm chắc kiến thức để vận dụng vào thực tiễn đơn vị một cách nhanh nhất, hiệu quả nhất, khắc phục được trở ngại về thiếu thốn của cơ sở vật chất dạy học.

Bên cạnh đó, cần kết hợp thống nhất với hoạt động tăng cường giáo dục nâng cao nhận thức chính trị, ý thức pháp luật, văn hóa lãnh đạo, quản lý, phát triển toàn diện về phẩm chất chính trị, nhân cách, năng lực lãnh đạo toàn diện, kỹ năng mềm, giúp cho bản thân mỗi cán bộ tạo ra sức đề kháng vững chắc trước những tác động tiêu cực của đời sống xã hội, vượt qua khó khăn chi phối, hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Quán triệt tốt phương pháp luận thống nhất lý luận và thực tiễn, quan điểm huấn luyện thống nhất lý thuyết với thực hành, gắn nhà trường với đơn vị trong dạy học. Tích cực vận dụng phương pháp giảng dạy hiện đại và các kỹ thuật dạy học mới để xây dựng kế hoạch giảng dạy hợp lý, khoa học theo hướng giảm thời gian lên lớp lý thuyết, tăng thời lượng huấn luyện thực hành, coi trọng năng lực tổ chức thực tiễn, tập trung lựa chọn các nội dung

phát triển năng lực chỉ huy, quản lý, kỹ năng tổ chức huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu theo từng cấp đào tạo làm trọng tâm, trọng điểm, phát huy tính tích cực, sáng tạo, chủ động của người học.

Tích cực tham gia xây dựng chuẩn đầu ra cho các đối tượng; tăng cường nghiên cứu, cập nhật bổ sung kiến thức mới về chính trị, quân sự, pháp luật, ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ mô phỏng vào dạy học. Quán triệt và tổ chức thực hiện nghiêm túc Chỉ thị số 33 của Thủ tướng Chính phủ về “Chống tiêu cực và bệnh thành tích trong giáo dục”, Chỉ thị số 60 của Tổng Tham mưu trưởng về “Chống tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục tại các cơ sở đào tạo Quân đội”; Chỉ thị số 05 của Tư lệnh Quân chủng PK-KQ về “Chống tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục tại các cơ sở đào tạo thuộc Quân chủng PK-KQ”. Phối hợp với cơ quan chuyên môn đổi mới hình thức, phương pháp, nội dung thi, kiểm tra đánh giá kết quả học tập, chú trọng hình thức trắc nghiệm khách quan hoặc xây dựng bộ câu hỏi mở có khả năng vận dụng thực tiễn cao; tăng cường vận dụng phương pháp dạy-học tích cực; chuyển định hướng đánh giá hoạt động dạy và học từ tiếp cận nội dung sang tiếp cận năng lực; làm tốt công tác xây dựng và quản lý chặt chẽ đề thi, đáp án.

Tích cực tham gia nghiên cứu khoa học, động viên, khuyến khích học viên cùng tham gia phát triển các đề tài, sáng kiến cải tiến kỹ thuật, các dự án khoa học có tính ứng dụng, khả thi cao trong thực tiễn huấn luyện, đào tạo. Khai thác và sử dụng có hiệu quả các kho tài liệu, bài giảng, nhất là bài giảng điện tử, sách điện tử vào mục đích giảng dạy và nghiên cứu; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, công nghệ mô phỏng để biên soạn giáo trình, tài liệu, bài giảng, cung cấp cho học viên tham khảo theo mạng truyền dữ liệu nội bộ.

Ba là, tích cực hóa nhân tố chủ quan của học viên trong tự học, tự rèn, biến quá trình đào tạo thành tự đào tạo

Trên cơ sở tri thức học hỏi qua bài giảng của mỗi giảng viên, học viên cần tích cực, chủ động, tự giác nghiên cứu, rút ra thể giới quan và phương pháp luận khoa học để hình thành phương pháp tiếp cận vấn đề cho riêng bản thân; hiểu rõ mục đích, ý nghĩa tầm quan trọng và những yêu cầu mới đặt ra trong quá trình tự giáo dục, biến tự đào tạo trở thành hoạt động tự giác, thường xuyên, liên tục. Kết hợp chặt chẽ với giảng viên tham gia sáng kiến, cải tiến kỹ thuật các thiết bị, phương tiện quân sự phục vụ đào tạo, huấn luyện ở nhà trường

và đơn vị, với kinh nghiệm đã qua quản lý, sử dụng trực tiếp thì việc tham gia cùng giảng viên cải tiến tính năng, tác dụng, hiệu suất chiến đấu của vũ khí, khí tài mang lại ý nghĩa thực tiễn to lớn, họ có thể chỉ ra ngay được những nội dung cần chỉnh sửa, nâng cấp. Đồng thời, với kinh nghiệm khai thác vũ khí mới, hiện đại đã thành kỹ năng, kỹ xảo là vốn quý cần được khái quát vào giáo trình, tài liệu phục vụ dạy học cho các đối tượng học viên, giúp đối tượng sơ cấp có kiến thức thực tế gần gũi, sát thực với biên chế của đơn vị và vũ khí mới, hiện đại.

Tự đào tạo ở nhà trường cần được gắn kết chặt chẽ với tự bồi dưỡng ở đơn vị, đó là chuỗi liên kết tri thức được tái tạo, tiếp nối từ lý luận thành hiện thực sinh động. Thực tế sinh động của đơn vị với những mâu thuẫn là động lực thúc đẩy năng lực của cán bộ được phát triển, cũng là môi trường thuận lợi cho mỗi học viên sau ra trường kiểm nghiệm, đánh giá kiến thức trong nhà trường của mình đang ở giai đoạn nào và có khả năng vận dụng đến đâu, từ đó mỗi người rút ra những giá trị cho bản thân để tự cập nhật, bổ sung và hoàn chỉnh những gì còn thiếu trong phẩm chất, năng lực của mình.

3. Kết luận

Chất lượng đào tạo cán bộ cơ sở có tác động to lớn đến xây dựng sức mạnh chiến đấu của các đơn vị cũng như đóng góp đặc lực vào phát triển nhân lực chất lượng cao phục vụ sự nghiệp xây dựng Quân chủng PK-KQ tiến thẳng lên hiện đại; kết quả thực hiện nhiệm vụ thời gian qua của đội ngũ cán bộ cơ sở cùng những biến đổi nhanh chóng của thực tiễn xây dựng và bảo vệ Tổ quốc đã đặt ra yêu cầu mới cho công tác đào tạo tại Học viện PK - KQ, vì vậy, kết hợp phát huy tốt vai trò, trách nhiệm của các lực lượng, chủ thể tham gia đào tạo ở nhà trường với bồi dưỡng tại đơn vị để chủ động đề xuất, xây dựng các biện pháp cụ thể, hiệu quả nhằm tác động đồng bộ, hệ thống, toàn diện vào các khâu, bước trong quá trình đào tạo, bồi dưỡng và bản thân con người cán bộ có ý nghĩa quyết định đến sự thắng lợi của hoạt động này./

(1) Lâm Quang Đại (2021), “Xây dựng Quân chủng PK - KQ vững mạnh về chính trị - nền tảng để xây dựng Quân chủng tiến thẳng lên hiện đại”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, (số 12/2021), tr.47.

(2) Học viện PK - KQ (2020), *Báo cáo khảo sát lấy ý kiến phản hồi từ các đơn vị sử dụng về chất lượng học viên tốt nghiệp Học viện PK - KQ, từ năm 2017-2020 (Lưu hành nội bộ)*, Hà Nội, tr.2.